

Liite: Talousarvioehdotuksen sisältämä talouden tasapaino-ohjelma

Kaupunginhallitus 27.10.2025
Kaupunginvaltuusto 10.11.2025

Talouden tasapainottaminen – Kaupunginvaltuuston päätös 17.2.2025

- 1) kaupunki käynnistää talouden tasapaino-ohjelman laadinnan vuoden 2026 talousarvioprosessin yhteydessä
- 2) tasapaino tarkoittaa, että kaupungin tuloslaskelman tulos on 0 tai parempi ilman kertaluonteisia poikkeuksellisia eriä ja pysyvien vastaavien myyntivoittoja huomioidaan enintään 25 milj. euroa vuosittain
- 3) tasapaino saavutetaan viimeistään vuoden 2029 talousarviossa ja tasapaino-ohjelmalla pyritään noin 60 milj. euron pysyvään toiminnallista tulosta parantavaan vuosivaikutukseen
- 4) ohjelman toimenpiteet valmistellaan yhteistyössä henkilöstön kanssa
- 5) toimenpiteet jakotetaan vuosille 2026–2028 etupainotteisesti tulosten varmistamiseksi
- 6) ohjelman valmistelussa huomioidaan kaikki kaupungin talouden osatekijät

Talouden tasapaino-ohjelman valmistelu

- Talousarviovalmistelussa on sitouduttu talouden tasapainottamiseen ja toimenpiteiden kartoittamisessa on huomioitu kaikki talouden osatekijät.
- Valmistelussa on huomioitu kaupungin kasvu ja pormestariohjelman linjaukset. Vuoden 2026 talousarvio sisältää lainsäädännön muutoksiin, palvelutarpeiden kasvuun ja kustannustason nousuun liittyviä lisäyksiä yhteensä 27,7 M€.
- Talouden tasapainottamista on tehty vastuullisesti. Tulojen lisäyksiä sekä toiminnan tehostamis- ja sopeuttamistoimenpiteitä on suunniteltu ensi vuodelle yhteensä 18,6 M€.
- Tasapaino-ohjelman tavoitteisiin nähden riittäviä toimenpiteitä ei laaja-alaisesta valmistelusta huolimatta saavutettu. Kaupunginhallitus päätti 30.6.2025, että osana talousarviovalmistelua käynnistetään yhteistoimintaneuvottelut.
- Lautakunnat ovat käsitelleet syyskuussa talousarvioesityksiä ja talouden tasapaino-ohjelman toimenpiteitä. Tietyistä toimenpiteistä tehtiin vaikutusten ennakoarviointi päätöksenteon tueksi.
- Yhteistoimintaneuvottelujen toimenpidesuunnitelmat tarkentuvat toimeenpanovaiheessa, joka käynnistyy talousarvion hyväksynnän jälkeen marraskuussa. Yhteensä esitettiin noin 6,9 milj. euron säästöjä vuodelle 2026 ja koko vuotinen vaikutus oli 10,6 milj. euroa.
- Talouden tasapaino-ohjelman toimenpiteet vuosille 2026-2028 on esitetty tässä liitteessä toimenpidetasolla. Yhteistoimintaneuvotteluissa käsitellyistä toimenpiteistä esitetään koonti lautakunnittain.
- Kaupunginvaltuusto päättää talousarvion hyväksymisen yhteydessä talouden tasapaino-ohjelman toimenpiteet ja yhteistoimintaneuvottelujen lopputuloksen.
- Kaupungin taloudellinen tilanne on talouden tasapainottamistoimien jälkeen edelleenkin haastava. Tästä syystä vuoden 2026 aikana tullaan selvittämään ja tarvittaessa toteuttamaan henkilöstö- ja talouspalveluiden sekä viestinnän tukipalvelutoimintojen vaihtoehtoisia toimintamalleja. Lisäksi arvioidaan myös muiden mahdollisten jatkotoimenpiteiden tarvetta kaupunkitasoisesti.

Talousarvion sisältämät lisäykset ja sopeuttamistoimenpiteet 2026

Toimintakate TA 2026 (1000 euroa)	Lakimuutosten, palvelutarpeen kasvun ja kustannustason nousun aiheuttamat lisäykset	Talouden tasapaino-ohjelman sopeuttamistoimenpiteet*	Yhteistoiminta-neuvotteluissa käsiteltyt tehostamistoimenpiteet**	Osuus henkilöstömenoista***	Netto****
Kasvatus- ja opetuslautakunta	-10 170	2 699	1 399	0,6 %	-6 072
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	-1 679	2 976	572	1,1 %	1 869
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-5 653	3 225	1 962	1,4 %	-466
Asunto- ja kiinteistölautakunta	-7 022	728	70	1,5 %	-6 224
Yhdyskuntalautakunta	-825	2 456	964	4,1 %	2 595
Joukkoliikennelautakunta	-1 900	2 811	103	6,0 %	1 014
Konsernihallinto	-430	3 708	1 841	5,3 %	5 119
Yhteensä	-27 679	18 603	6 911	1,4 %	-2 165

* Sopeuttamistoimenpiteet sisältävät yksiköiden esittämät toimenpiteet ja keskitetysti valmistellut kaikkia yksiköitä koskevat toimenpiteet.

** Yhteistoimintaneuvotteluissa käsiteltyjen toimenpiteiden koko vuotinen vaikutus vuoden 2027 alusta alkaen 10,6 M€.

*** Yhteistoimintaneuvotteluissa käsiteltyjen tehostamistoimenpiteiden osuus henkilöstömenoista.

**** Taulukossa esitettyjen muutosten lisäksi lautakuntien toimintakatteen muutokseen vaikuttaa mm. kunta-alan palkkaratkaisun kustannusvaikutus, sisäisten vuokrien muutos, pysyvien vastaavien myyntivoittojen muutos sekä muut talousarviopohjan korjaukset ja siirrot.

Taloussuunnitelman sisältämät lisäykset ja sopeuttamistoimenpiteet 2026-2028

Toimintakate 2026-2028 (1000 euroa)	Lakimuutosten, palvelutarpeen kasvun ja kustannustason nousun aiheuttamat lisäykset	Talouden tasapaino- ohjelman sopeuttamis- toimenpiteet	Yt-neuvottelujen tehostamistoimenpiteet (koko vuotinen vaikutus)	Osuus henkilöstömenoista	Netto
Kasvatus- ja opetuslautakunta	-17 821	5 838	1 694	0,7 %	-10 290
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	-1 679	3 669	1 073	2,1 %	3 063
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-5 653	4 905	3 892	2,9 %	3 144
Asunto- ja kiinteistölautakunta	-7 022	728	154	3,2 %	-6 140
Yhdyskuntalautakunta	-775	5 156	1 216	5,1 %	5 597
Joukkoliikennelautakunta	-5 400	6 811	103	6,0 %	1 514
Ratikka (Yla ja Jolila)	-10 270				-10 270
Konsernihallinto	-369	6 818	2 493	7,2 %	8 942
Yhteensä	-48 989	33 925	10 625	2,1 %	-4 439

Huom! Tulevien vuosien kehitykseen sisältyy paljon epävarmuustekijöitä ja kaikkia tulevien vuosien palvelutarpeita ei ole välttämättä tunnistettu.

Huom! Ratikan vastike nousee 2029 5,47 M€ eli lisäystarve 2026-2029 on yht. 15,74 M€

Talousarvion sisältämät lisäykset* ja sopeuttamistoimenpiteet** 2026

Sivistyspalvelujen palvelualue

Toimintayksiköt	Talousarvio 2026		
	Lisäys	Sopeuttaminen	Yhteensä
Kopla	-10 170 000	2 038 500	-8 131 500
Palvelualueen yhteiset		10 000	10 000
Varhaiskasvatus ja esiopetus	-3 904 000	610 000	-3 294 000
Perusopetus	-6 266 000	1 418 500	-4 847 500
Kuvala	-1 679 000	2 777 000	1 098 000
Palvelualueen yhteiset	-1 034 000	375 000	-659 000
Kulttuuri	-238 000	1 224 000	986 000
Liikunta ja nuoriso	-407 000	1 178 000	771 000
Kaikki yhteensä	-11 849 000	4 815 500	-7 033 500

*Ei sisällä palkkaratkaisun kustannusvaikutusta ja sisäisten vuokrien muutoksia, jotka on huomioitu keskitetysti yksöiden talousarvioihin.

**Yksöiden talousarvioihin on huomioitu lisäksi koko kaupungin (kaikkia yksiköitä koskevat) sopeuttamistoimenpiteet, jotka on esitetty dialla 38. Kasvatus- ja opetuslautakunnalle näitä sopeuttamistoimenpiteitä kohdistuu 661 te ja Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalle 199 te. Ei sisällä yt-neuvottelujen tehostamistoimenpiteitä.

Lisäykset ja sopeuttamistoimenpiteet 2026-2028

Sivistyspalvelujen palvelualue

Toimintayksiköt	Taloussuunnitelma 2026-2028		
	Lisäys	Sopeuttaminen	Yhteensä
Kopla	-17 820 500	5 176 500	-12 644 000
Palvelualueen yhteiset		30 000	30 000
Varhaiskasvatus ja esiopetus	-10 767 000	2 540 000	-8 227 000
Perusopetus	-7 053 500	2 606 500	-4 447 000
Kuvala	-1 844 500	3 470 000	1 625 500
Palvelualueen yhteiset	-1 034 000	484 000	-550 000
Kulttuuri	-403 500	1 478 000	1 074 500
Liikunta ja nuoriso	-407 000	1 508 000	1 101 000
Kaikki yhteensä	-19 665 000	8 646 500	-11 018 500

Varhaiskasvatus ja esiopetus / lisäykset

Lisäykset	2026	2027	2028	Yhteensä
Arvioitu laskennallisten lasten volyymin kasvu (palveluverkon muutokset)	-840 000	-2 380 000	-853 000	-4 073 000
Yksityisen varhaiskasvatuksen sääntökirjan ja sopimuksen mukaiset arvonkorotukset	-1 100 000	-1 150 000	-1 200 000	-3 450 000
Henkilöstörakenteen uudistaminen vuoteen 2030 mennessä lainsäädännön mukaiseksi	-400 000	-550 000	-550 000	-1 500 000
Varhaiskasvatuksen palvelusetelilainsäädännön uudistus	-700 000			-700 000
Esiopetuksen tuen järjestelyt – perusopetuslain muutos	-300 000	0	0	-300 000
Päiväkotien johtajuusrakenteiden uudelleen organisointisuunnitelma	-90 000	-90 000	-90 000	-270 000
Voimian ateripalveluiden hintojen nousu	-200 000			-200 000
Alueiden eriarvoistumisen ehkäiseminen (tasa-arvoraha, valtionavustusten vähennysten kompensointi)	-140 000			-140 000
Tietohallinnon laskutuksen kasvu	-134 000			-134 000
Kaikki yhteensä	-3 904 000	-4 170 000	-2 693 000	-10 767 000

Varhaiskasvatus ja esiopetus / sopeuttamistoimenpiteet

Sopeuttamistoimenpiteet	2026	2027	2028	Yhteensä
Ateriapalvelujen tilausjärjestelmän kehittäminen	0	500 000	500 000	1 000 000
Sairauspoissaolojen vähentäminen johtamista vahvistamalla, työolosuhteita kehittämällä ja omaan työhön vaikuttamismahdollisuuksia lisäämällä	200 000	200 000	200 000	600 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat -määrärahan vähentäminen	150 000	150 000	150 000	450 000
Perheiden alueellisen palveluohjauksen lakkauttaminen			150 000	150 000
Vähennetään muuta ei-lakisääteistä henkilöstöresurssia (huom. sis. vuokratyövoiman hankinnan supistamisen)	100 000			100 000
Avoimen varhaiskasvatustoiminnan uudelleenjärjestely		80 000		80 000
Luovutaan Muksubussi - pyörien leasingsopimuksesta.	60 000			60 000
Kuljetuskriteerien tarkistus lainmukaiselle tasolle	40 000	0	0	40 000
Liikunnan, harrastamisen ja avustusten toimintamallin uudistaminen	37 000			37 000
Luovuttaa Lukulumo -palvelusta	23 000			23 000
Kaikki yhteensä	610 000	930 000	1 000 000	2 540 000

Perusopetus / lisäykset

Lisäykset	2026	2027	2028	Yhteensä
Esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen lakimuutoksen toimeenpano	-3 600 000			-3 600 000
Tietohallinnon laskutuksen kasvu	-856 000			-856 000
Oppilasmäärän kasvu 2025-26, kevään 2026 jatko +180 oppilasta (rehtoreiden ennuste) 7 kk:n vaikutus	-787 500			-787 500
Oppilasmäärän kasvu syksyllä 2026 ennuste +100 oppilasta 5 kk:n vaikutus	-312 500	-437 500		-750 000
Kuutosluokkalaisten tietokonehankinnat	-250 000	-350 000		-600 000
Alueiden eriarvoistumisen ehkäiseminen (tasa-arvoraha, valtionavustusten vähennysten kompensointi)	-260 000			-260 000
Voimian ateripalveluiden hintojen nousu	-200 000			-200 000
Kaikki yhteensä	-6 266 000	-787 500		-7 053 500

Perusopetus / sopeuttamistoimenpiteet

Sopeuttamistoimenpiteet	2026	2027	2028	Yhteensä
Sijaisten käytön tehostaminen	200 000	200 000	200 000	600 000
Koulujen oppimateriaalimäärärahojen vähentäminen	165 000	150 000	150 000	465 000
Sairaalakadun toimipisteestä luopuminen (oppilaat siirtyvät Sammon koulun tiloihin)	422 000			422 000
Laaja-alaisen erityisopettajan konsultaatitunnista luopuminen	104 200	145 800		250 000
Tutor 2 ja -3 opettajien vähentäminen, (30%/19 opettajaa), opv-huojennusten osuus	100 000	140 000		240 000
9.-luokkalaisten TET-jaksojen uudelleenjärjestely	187 000			187 000
Liikuntapilotin lopettaminen ja nuorten harrastussetelitoiminnan muuttaminen	137 000	23 000		160 000
Oman äidinkielen opetuksen järjestämisen muuttaminen	0	150 000		150 000
Someturvan sopimuksen irtisanominen	67 500			67 500
Kuljetuskriteerit perusopetuslain § 32 mukaisiksi (5 km)	20 800	29 200		50 000
Osallistuvan budjetoinnin lopettaminen	15 000			15 000
Kaikki yhteensä	1 418 500	838 000	350 000	2 606 500

Kulttuuri / lisäykset

Lisäykset	2026	2027	2028	Yhteensä
Tietohallinnon ict-kustannusten kasvu	-188 000			-188 000
Peltolammin uuden kirjaston henkilöstökustannukset			-165 500	-165 500
Kulttuuritapahtumien ja projektien tukemisen mallin uudistaminen	-50 000			-50 000
Kaikki yhteensä	-238 000		-165 500	-403 500

Kulttuuri / sopeuttamistoimenpiteet

Sopeuttamistoimenpiteet	2026	2027	2028	Yhteensä
Museoiden pääsymaksutulojen kasvattaminen	600 000			600 000
Kirjaston, kaupunkikulttuurin ja hallinnon vakanssien uudelleenjärjestelyt	150 000		60 000	210 000
Kulttuuripalvelutarjonnan supistaminen	63 000	57 000	40 000	160 000
Tampere Filharmonian toiminnan sopeuttaminen taloustilanteeseen	80 000	33 000	20 000	133 000
Kirjaston aineistomäärärahan pienentämäinen	125 000			125 000
Työväenopiston kurssimaksujen korotukset, kustannusperusteisuus sekä kurssimaksuhuojennusten pienentäminen	65 000	20 000	20 000	105 000
Kulttuurin palveluryhmän yksiköiden toiminnan ja hankintojen sopeuttaminen taloustilanteeseen	75 000	2 000	2 000	79 000
Kulttuuripalvelujen yksiköiden tilankäytön tehostaminen (mm. taidemuseon ja työväenopiston ulkoa vuokratut tilat)	30 000			30 000
Muut maksujen korotukset (kirjaston palautuspyyntö, sahim julkaisut)	26 000			26 000
Työväenopiston kurssien minimiosallistujamäärän kasvattaminen	10 000			10 000
Kaikki yhteensä	1 224 000	112 000	142 000	1 478 000

Liikunta ja nuoriso / lisäykset

Lisäykset	2026	2027	2028	Yhteensä
Hervannan vapaa-aikakeskus	-200 000			-200 000
Liikuntatapahtumien ja projektien tukemisen mallin uudistaminen	-100 000			-100 000
Liikuntamotivaattorit	-55 000			-55 000
Tietohallinnon ICT-palvelujen kasvu	-52 000			-52 000
Kaikki yhteensä	-407 000			-407 000

Liikunta ja nuoriso / sopeuttamistoimenpiteet

Sopeuttamistoimenpiteet	2026	2027	2028	Yhteensä
Seurojen kilpa- ja huippu-urheilun kertaluontoisten projektitukiavustusten lopettaminen.	400 000	100 000		500 000
Kaikkien varattavien liikuntaolosuhteiden harjoitusvuorojen hintojen tarkistaminen.	200 000			200 000
Uimahallien kausirannekkeen hinnan nosto (2026-2027: 10 € / vuosi)	100 000	100 000		200 000
Luonnonjääluiistelukenttien määrän vähentäminen	170 000			170 000
Aikuisten liikuntaryhmien kausimaksun nosto	60 000	60 000		120 000
Uuden harrastamisen kerta-avustuksesta luopuminen	100 000			100 000
Muiden suur tapahtumien kuin liikunnan tapahtumien hinnan nosto Tampereen Stadionilla	40 000	40 000		80 000
Helapuiston nuorisokeskuksen tilasta luopuminen (toimitilasta luopuminen ja toiminnan siirtäminen ja laajentaminen Hervannan vapaa-aikakeskukseen)	78 000			78 000
Palvelujen oston vähentäminen	15 000	15 000	15 000	45 000
Tilavuokrien nosto kokoustilojen ja leirikeskusten osalta	15 000			15 000
Kaikki yhteensä	1 178 000	315 000	15 000	1 508 000

Sivistyspalvelujen yhteiset / lisäykset

Lisäykset	2026	2027	2028	Yhteensä
Kaikkien Tampere -kehitysohjelmaan tehty lisäys (lisäksi myös sisäisiä siirtoja)	-998 000			-998 000
SIB-tulospalkkioiden kasvu	-36 000			-36 000
Kaikki yhteensä	-1 034 000			-1 034 000

Sivistyspalvelujen yhteiset / sopeuttamistoimenpiteet

Sopeuttamistoimenpiteet	2026	2027	2028	Yhteensä
Osallisuus- ja hyvinvointityön asiantuntijaresurssin ja toiminnan vähentäminen	105 000		59 000	164 000
Mansen Massit -yhteisörahasta luopuminen	100 000			100 000
Ikääntyneiden kohtaamispaikkoihin osoitetun uuden vuokra-avustuksen peruminen ja avustustason palauttaminen vuoden 2024 tasolle	70 000			70 000
Hyvinvoinnin edistämisen jakamatta jääneen avustuksen leikkaus			50 000	50 000
Sivistyspalvelujen kehittämisrahan leikkaaminen 30 %	50 000			50 000
Yhteisöllisen toiminnan kerta-avustuksen lakkauttaminen	50 000			50 000
Tarvikehankintojen ja palvelujen ostojen karsiminen	10 000	10 000	10 000	30 000
Kaikki yhteensä	385 000	10 000	119 000	514 000

Talousarvion sisältämät lisäykset* ja sopeuttamistoimenpiteet** 2026

Elinvoiman palvelualue

Toimintayksiköt	Talousarvio 2026		
	Lisäys	Sopeuttaminen	Yhteensä
Akila	-7 022 000	710 900	-6 311 100
Kitia	-7 022 000	710 900	-6 311 100
Elosa	-5 653 000	3 027 414	-2 625 586
Lukiot	-1 353 000	758 666	-594 334
Tampereen seudun työllisyysalue		0	0
Työllisyys- ja kasvupalvelut	-4 300 000	2 268 748	-2 031 252
Kaikki yhteensä	-12 675 000	3 738 314	-8 936 686

Huom! Työllisyysalueen muutokset näytetään Työllisyys- ja kasvupalveluissa (Tampereen maksuosuudessa).

*Ei sisällä palkkaratkaisun kustannusvaikutusta ja sisäisten vuokrien muutoksia, jotka on huomioitu keskitetysti yksöiden talousarvioihin.

**Yksiköiden talousarvioihin on huomioitu lisäksi koko kaupungin (kaikkia yksiköitä koskevat) sopeuttamistoimenpiteet, jotka on esitetty dialla 38. Asunto- ja kiinteistölautakunnalle näitä sopeuttamistoimenpiteitä kohdistuu 17 te ja Elinvoima- ja osaamislautakunnalle 198 te. Ei sisällä yt-neuvottelujen tehostamistoimenpiteitä.

Lisäykset ja sopeuttamistoimenpiteet 2026-2028

Elinvoiman palvelualue

Toimintayksiköt	Taloussuunnitelma 2026-2028		
	Lisäys	Sopeuttaminen	Yhteensä
Akila	-7 022 000	710 900	-6 311 100
Kitia	-7 022 000	710 900	-6 311 100
Elosa	-5 653 000	4 707 348	-945 652
Lukiot	-1 353 000	1 461 000	108 000
Tampereen seudun työllisyysalue		0	0
Työllisyys- ja kasvupalvelut	-4 300 000	3 246 348	-1 053 652
Kaikki yhteensä	-12 675 000	5 418 248	-7 256 752

Huom! Työllisyysalueen muutokset näytetään Työllisyys- ja kasvupalveluissa (Tampereen maksuosuudessa).

Lukiot / lisäykset

Lisäys	2026	2027	2028	Yhteensä
Opiskelijamäärän mukainen muuttuvien kulujen kasvu	-1 353 000			-1 353 000
Kaikki yhteensä	-1 353 000	0	0	-1 353 000

Lukiot / sopeuttamistoimenpiteet

Sopeuttamistoimenpiteet	2026	2027	2028	Yhteensä
Oppimateriaalihankintojen tehostaminen	550 000	150 000	100 000	800 000
Lukiokohtaisten harrastekurssien karsiminen	40 000	96 000	56 000	192 000
Remontoitujen/lisätilojen käyttötaloushankinnat		100 000		100 000
Tuki- ja hallintopalveluiden kriittinen tarkastelu	41 667	58 333		100 000
Vieraiden kielten opetuksen uudistaminen	19 000	45 000	26 000	90 000
Lukiopajatoiminnan uudistaminen	24 000	34 000		58 000
Skeittilinjan lopettaminen vähäisen kysynnän vuoksi	8 000	33 000	4 000	45 000
Ostopalveluiden karsiminen	30 000			30 000
Pienhankintojen kriittinen tarkastelu	28 000			28 000
Henkilöstökoulutukseen kohdennettujen määrärahojen vähentäminen	18 000			18 000
Kaikki yhteensä	758 666	516 333	186 000	1 461 000

Työllisyys- ja kasvupalvelut sekä työllisyysalue / lisäykset

Lisäys	2026	2027	2028	Yhteensä
Työttömyysturvaetuuksien kasvu (kunnan rahoitusosuus)	-4 300 000			-4 300 000
Kaikki yhteensä	-4 300 000			-4 300 000

Työttömyysturvaetuudet

TA 2025 = 39,7 M€

Ennuste 2025 = 47,5 M€ (Ylitysuha 7,8 M€)

TA 2026 = 44,0 M€ (sisältää arvion työttömyystilanteen paranemisesta)

Työllisyys- ja kasvupalvelut sekä työllisyysalue / sopeuttamistoimenpiteet

Sopeuttamistoimenpiteet	2026	2027	2028	Yhteensä
Työllisyysalueen maksuosuuden muutos	2 268 748	305 500	672 100	3 246 348
<i>Työllisyysalueen henkilöstön vähentäminen - määräaikaista virkasuhteita/tehtäviä ei jatketa</i>	850 781			
<i>Työllisyysalueen henkilöstön vähentäminen - työaika- ja työajan muutos yleistyöaikaan</i>	283 594			
<i>Työllisyysalueen lakisääteisten TE-ostopalvelujen vähentäminen - mahdollisesti valmennuspalvelut</i>	567 187			
<i>Työllisyysalueen lakisääteisten tukien ja avustusten vähentäminen: palkkatuet</i>	567 187			
Kaikki yhteensä	2 268 748	305 500	672 100	3 246 348

Huom! Työllisyysalueen muutokset näytetään Työllisyys- ja kasvupalveluissa (**Tampereen maksuosuudessa**). Toimenpiteet näkyvät myös muiden jäsenkuntien maksuosuuksissa.

Taulukossa on esitetty työllisyysalueen sopeutuksen (yht. 4 milj. euroa vuonna 2026) vaikutus Tampereen maksosuuteen huomioiden maksuosuuden laskentatekijöiden muutokset (laaja työttömyys, työikäisten määrä).

Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka (Kitia) / lisäykset

Lisäys	2026	2027	2028	Yhteensä
Ulkoisten vuokrakulujen kasvu*	-3 169 000			-3 169 000
Ulkoisten vuokratulojen vähentyminen	-2 603 000			-2 603 000
Purkukustannusten kasvu	-630 000			-630 000
Vieraslajien torjunta ja esteettömät luontopalvelut	-267 000			-267 000
Kustannusten nousu rasitesopimukseen	-200 000			-200 000
Retkeilyreittien kehittäminen	-150 000			-150 000
Henkilöstöresurssimuutokset maankäyttöneuvotteluihin**	-73 000			-73 000
Muut toimintatulojen muutokset	70 000			70 000
Kaikki yhteensä	-7 022 000			-7 022 000

*HUOM! Kaupungintalolle muutto kasvattaa merkittävästi ulkoisia vuokrakuluja. Kitia laskuttaa kaikkien tilojen vuokrat toimintayksiköiltä käytön mukaan, mikä näkyy yksiköiden sisäisenä vuokrakuluna ja Kitian sisäisenä vuokratuottona. Sisäisten vuokrien muutokset on huomioitu keskitetysti Kitian ja yksiköiden talousarvioihin.

** Sisältää lisäresurssin maankäytön sopimusneuvotteluihin, mikä nopeuttaa prosessia. Tehtävä tuottaa kaupungille tuloa.

Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka (Kitia) / sopeuttamistoimenpiteet

Sopeuttamistoimenpiteet	2026	2027	2028	Yhteensä
Uusittavan maanvuokrasopimuksen kolmen vuoden porrastuksen poisto ja maapolitiikan periaatteiden uudistaminen syksyn aikana.	410 000			410 000
Hissiavustusten tarkentaminen tarpeen mukaiseksi	200 000			200 000
Maanvuokrauksen uudelleen tarkastelu käyttämättömän rakennusoikeuden osalta	77 500			77 500
lhalan realisointi	23 400			23 400
Kaikki yhteensä	710 900	0	0	710 900

Talousarvion sisältämät lisäykset* ja sopeuttamistoimenpiteet** 2026

Kaupunkiympäristön palvelualue

Toimintayksiköt	Talousarvio 2026		
	Lisäys	Sopeuttaminen	Yhteensä
Jolila	-1 900 000	2 800 000	900 000
Joukkoliikenne	-1 900 000	2 800 000	900 000
Yla	-825 000	2 350 000	1 525 000
Kaupunkiympäristön rakentaminen ja ylläpito	0	1 100 000	1 100 000
Kaupunkiympäristön suunnittelu	-75 000	500 000	425 000
Kestävä kaupunki	-250 000	650 000	400 000
Paikkatieto		100 000	100 000
Palvelualueen yhteiset	-500 000		-500 000
RATIKKA	930 000		930 000
RATIKKA	930 000		930 000
Kaikki yhteensä	-1 795 000	5 150 000	3 355 000

*Ei sisällä palkkaratkaisun kustannusvaikutusta ja sisäisten vuokrien muutoksia, jotka on huomioitu keskitetysti yksöiden talousarvioihin.

**Yksiköiden talousarvioihin on huomioitu lisäksi koko kaupungin (kaikkia yksiköitä koskevat) sopeuttamistoimenpiteet, jotka on esitetty dialla 38.

Joukkoliikennelautakunnalle näitä sopeuttamistoimenpiteitä kohdistuu 11 te ja Yhdyskuntalautakunnalle 106 te. Ei sisällä yt-neuvottelujen tehostamistoimenpiteitä.

Lisäykset ja sopeuttamistoimenpiteet 2026-2028

Kaupunkiympäristön palvelualue

Toimintayksiköt	Taloussuunnitelma 2026-2028		
	Lisäys	Sopeuttaminen	Yhteensä
Jolila	-5 400 000	6 800 000	1 400 000
Joukkoliikenne	-5 400 000	6 800 000	1 400 000
Yla	-775 000	5 050 000	4 275 000
Kaupunkiympäristön rakentaminen ja ylläpito	0	2 300 000	2 300 000
Kaupunkiympäristön suunnittelu	-75 000	2 000 000	1 925 000
Kestävä kaupunki	-200 000	650 000	450 000
Paikkatieto		100 000	100 000
Palvelualueen yhteiset	-500 000		-500 000
RATIKKA	-10 270 000		-10 270 000
RATIKKA	-10 270 000		-10 270 000
Kaikki yhteensä	-16 445 000	11 850 000	-4 595 000

Huom! Ratikan vastike nousee 2029 5,47 M€ eli lisäystarve 2026-2029 on yht. 15,74 M€

Kaupunkiympäristön palvelualue / lisäykset

Lisäykset	2026	2027	2028	Yhteensä
Jolila	-1 900 000	-1 900 000	-1 600 000	-5 400 000
Joukkoliikenteen kustannustason nousu 1,9 % (2027:2,4 % ; 2028:2,0)	-1 500 000	-1 900 000	-1 600 000	-5 000 000
Joukkoliikenteen matkustajamäärän kasvusta aiheutuvat lisäykset (esim. tiheämpi vuoroväli)	-300 000			-300 000
Joukkoliikenteen autonomisen liikenteen pilotointi	-100 000			-100 000
Yla	-825 000		50 000	-775 000
Etelän suunnan kehitysohjelma (järjestelyratapihan siirron mahdollistama kehitys)	-500 000			-500 000
Lainsäädännön ja luontokadon hidastamisen edellyttämän vieraslajitorjunnan toimenpiteiden lisäys	-150 000			-150 000
Uuden mikroliikkumislain toimeenpanon edellyttämä uusi henkilöresurssi	-75 000			-75 000
Viranomaisprosessien tehostamisen ja asiakaslähtöisyyden kehittämisresurssi	-100 000		50 000	-50 000
RATIKKA	930 000	-6 000 000	-5 200 000	-10 270 000
Ratikan vastikkeen kasvu (brutto)	930 000	-6 000 000	-5 200 000	-10 270 000
Kaikki yhteensä	-1 795 000	-7 900 000	-6 750 000	-16 445 000

Kaupunkiympäristön palvelualue / sopeuttamistoimenpiteet

Sopeuttamistoimenpiteet	2026	2027	2028	Yhteensä
Jolila	2 800 000	2 200 000	1 800 000	6 800 000
Matkustuksen kasvun tuoma lipputulojen kasvu (2026 ja 2027) ja yhteisvaikutus (3%) matkustuksen kasvusta ja hinnannostosta (2028)	1 900 000	600 000	1 800 000	4 300 000
Joukkoliikenteen lipun hintojen korotus vuonna 2027		1 600 000		1 600 000
Liikennöintiäikojen muutoksella toteutettavat palvelutason supistamiset	500 000			500 000
Vähäisen kysynnän palvelujen supistaminen tai lakkauttaminen	400 000			400 000
Yla	2 350 000	1 500 000	1 200 000	5 050 000
Ylan toiminnan taksojen (esim. asemakaavoitus, rakennusvalvonta) korottaminen keskimäärin 5%:lla	250 000	400 000	400 000	1 050 000
Katujen ja muiden yleisten alueiden kunnossapidon järjestäminen edullisemmalla tavalla.	100 000	300 000	300 000	700 000
Kadunvarsipysäköinnin operoinnin sopimuksen (Finnpark) uudistaminen ja toiminnan tehostaminen	300 000	150 000	150 000	600 000
Kehitysohjelma: Hiilineutraaleja tekoja päättyy 25 loppuun	500 000			500 000
Palveluostojen (konsulttikustannukset) vaiheittainen karsinta 10%:lla taloussuunnitelmakaudella	200 000	150 000	150 000	500 000
Kunnossapidon sopeuttaminen yksittäisten palveluiden lakkauttamisella tai laadun keventämisellä.	100 000	100 000	200 000	400 000
Pysäköintimaksujen korottaminen		400 000		400 000
Kertakäyttöisten muoviroskien (SUP) tuottajilta perittävien korvauksien täysimääräinen hakeminen	200 000			200 000
Työmaiden katulupatulojen lisääminen (maksut/sopimusehdot)	200 000			200 000
Eläinlääkintähuoltolain muutosten mukaisten markkinaperusteisten asiakasmaksujen nosto	100 000			100 000
Muiden ylan maksujen korotukset: lumen ja maan vastaanotto, satamamaksut jne	100 000			100 000
Aineistojen jakelun uudistaminen	50 000			50 000
Liikennetoimikunnan lakkauttaminen	50 000			50 000
Ajantasa-asemakaavaprosessin kehittäminen	50 000			50 000
Pieneläinpäivystyksen kilpailutus ja siitä saatavat säästöt	50 000			50 000
Kaupungin tietoliikenneverkon maksujen korottaminen	50 000			50 000
Asiantuntijapalveluiden hankinnan ja kehittämishankeiden vähentäminen	50 000			50 000
Kaikki yhteensä	5 150 000	3 700 000	3 000 000	11 850 000

Talousarvion sisältämät lisäykset* ja sopeuttamistoimenpiteet** 2026

Konsernihallinto

Toimintayksiköt	Talousarvio 2026		
	Lisäys	Sopeuttaminen	Yhteensä
Koko kaupunki**		1 374 000	1 374 000
Koko kaupunki		1 374 000	1 374 000
Kaupungin yhteiset erät		527 600	527 600
Yhteiset erät		527 600	527 600
Konsernihallinto	-430 000	2 998 400	2 568 400
Kilpailukyky ja innovaatiot	-300 000	1 810 000	1 510 000
Strateginen ohjaus ja konsernipalvelut	-16 000	479 400	463 400
Digitalisaatio ja tietohallinto	0	399 000	399 000
Päätöksenteko	-79 000	250 000	171 000
Sisäinen tarkastus	0	60 000	60 000
Omistajaohjaus	-35 000		-35 000
Kaikki yhteensä	-430 000	4 900 000	4 470 000

*Ei sisällä palkkaratkaisun kustannusvaikutusta ja sisäisten vuokrien muutoksia, jotka on huomioitu keskitetysti yksöiden talousarvioihin.

**Yksiköiden talousarvioihin on huomioitu lisäksi koko kaupungin (kaikkia yksiköitä koskevat) sopeuttamistoimenpiteet (1374 te), jotka on esitetty dialla 38. Konsernihallinnolle näistä sopeuttamistoimenpiteitä kohdistuu 182 te. Ei sisällä yt-neuvottelujen tehostamistoimenpiteitä.

Lisäykset ja sopeuttamistoimenpiteet 2026-2028

Konsernihallinto

Toimintayksiköt	Taloussuunnitelma 2026-2028		
	Lisäys	Sopeuttaminen	Yhteensä
Koko kaupunki		1 444 000	1 444 000
Koko kaupunki		1 444 000	1 444 000
Kaupungin yhteiset erät		1 027 600	1 027 600
Yhteiset erät		1 027 600	1 027 600
Konsernihallinto	-369 000	5 538 400	5 169 400
Kilpailukyky ja innovaatiot	-300 000	3 810 000	3 510 000
Strateginen ohjaus ja konsernipalvelut	-16 000	924 400	908 400
Digitalisaatio ja tietohallinto	0	459 000	459 000
Päätöksenteko	-18 000	250 000	232 000
Sisäinen tarkastus	0	60 000	60 000
Lakiasiat		35 000	35 000
Omistajaohjaus	-35 000		-35 000
Kaikki yhteensä	-369 000	8 010 000	7 641 000

Konsernihallinto / lisäykset

Lisäykset	2026	2027	2028	Yhteensä
Tapahtumien ja projektien tukemisen mallin uudistaminen	-200 000			-200 000
Muumikokonaisuuden resurssointi (lisäksi myös sisäisiä siirtoja)	-100 000			-100 000
Lisäystarve henkilöstömenoihin (netto)	-51 000			-51 000
Lakisääteinen tilintarkastus, kiinteä korotus 10% vuosille 2026-2027	-9 000	-9 000		-18 000
Kaupunginvaltuuston kokousten kustannukset (evakkotila)	-70 000	70 000		0
Kaikki yhteensä	-430 000	61 000		-369 000

Kaupungin yhteiset erät / sopeuttamistoimenpiteet

Sopeuttamistoimenpiteet	2026	2027	2028	Yhteensä
Suurtapahtumamäärärahasen asteittainen leikkaus	500 000	500 000		1 000 000
Henkilöstöpysäköinnin nettokustannusten pienentäminen käyttäjien maksun korotuksella	27 600			27 600
Kaikki yhteensä	527 600	500 000		1 027 600

Konsernihallinto / Strateginen ohjaus ja konsernipalvelut / sopeuttamistoimenpiteet

Sopeuttamistoimenpiteet	2026	2027	2028	Yhteensä
Htv-vähennykset eläköitymisiä, määräaikaista työsuhdetta ja tehtäväjärjestelyjä hyödyntämällä (toteutettavissa ilman yt-neuvotteluita), (ml. kaupungintalo-projektin loppuminen)	194 200	351 000	94 000	639 200
Palvelujen ostojen, avustusten ja ryhmän yhteisen kehittämisrahoituksen leikkaaminen (10 – 15 % kunkin toiminnon palveluostoista)	180 200	0	0	180 200
Henkilöstöyksikön koulutus ja kehittäminen -määrärahan leikkaus sekä sopijajärjestötoiminnan pohjan korjaus vastaamaan nykyistä tasoa.	105 000	0	0	105 000
Kaikki yhteensä	479 400	351 000	94 000	924 400

Konsernihallinto / Kilpailukyky ja innovaatiot / sopeuttamistoimenpiteet

Sopeuttamistoimenpiteet	2026	2027	2028	Yhteensä
Kehitysohjelmien ja muiden kehittämisrahojen leikkaaminen	1 000 000	500 000	500 000	2 000 000
Arvioitu hankerahoituksen lisäys	500 000	500 000	500 000	1 500 000
HTV-tehostaminen tehtävien uudelleen järjestelyillä, määräaikaisten työsuhteiden päättymisen	300 000			300 000
Toisesta edustusautosta luopuminen (leasing-auto)	10 000			10 000
Kaikki yhteensä	1 810 000	1 000 000	1 000 000	3 810 000

Konsernihallinto / Digitalisaatio ja tietohallinto / sopeuttamistoimenpiteet

Sopeuttamistoimenpiteet	2026	2027	2028	Yhteensä
Jatkuvien ICT-palvelujen sopeuttaminen: palveluportfolion, lisenssien ja kapasiteetin optimointi	289 000	60 000		349 000
ICT-kehittämismäärärahasta leikkaaminen	110 000			110 000
Kaikki yhteensä	399 000	60 000		459 000

Konsernihallinto / Muut yksiköt / sopeuttamistoimenpiteet

Sopeuttamistoimenpiteet	2026	2027	2028	Yhteensä
Lakiasiat	0	35 000	0	35 000
Vaaliasiantuntijatyön siirtyminen Monetralta toimielinpalveluiden olemassa olevan resurssin tekemäksi		35 000		35 000
Päätöksenteko	250 000	0	0	250 000
Valtuuston, kaupunginhallituksen ja lautakuntien kokousten ja kustannusten vähentäminen	150 000			150 000
Uuden valtuuston vuodelle 2025 budjetoitu koulutusrahavaraus	100 000			100 000
Sisäinen tarkastus	60 000			60 000
Henkilöstövähennys avoimia vakansseja hyödyntämällä	10 000		0	10 000
Vähennetään sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman laajuutta	50 000			50 000
Kaikki yhteensä	310 000	35 000	0	345 000

Koko kaupunki / sopeuttamistoimenpiteet

Sopeuttamistoimenpiteet	2026	2027	2028	Yhteensä
Matkustuskustannusten vähentäminen 35 prosentilla vuonna 2026	474 000			474 000
Työterveyshuollon viikonloppuvastaanottojen poistaminen palveluvalikoimasta. Tehty 1.3.2025 alkaen, säästövaikutuksia myös vuodelle 2026.	280 000			280 000
Työasemaleasingaikojen ja työasemalaitetyyppien päivitys	219 000	10 000		229 000
Tulostus- ja kommunikaatioratkaisujen optimointi	92 000	30 000	30 000	152 000
Työterveyshuollossa sairauspoissalotodistusten kirjoittamisesta luopuminen 1–7 päivän pituisten sairauspoissaolojen osalta.	100 000			100 000
Varhaiskuntoutuksen poisto Pirten palveluvalikoimasta.	100 000			100 000
Pirten toteuttamista työnohajuksista luopuminen	80 000			80 000
Ulkoisilta toimijoilta ostettavista hyvinvointivalmennuksista luopuminen	29 000			29 000
Kaikki yhteensä	1 374 000	40 000	30 000	1 444 000

Huom! Toimenpiteet on huomioitu yksiköiden talousarvioissa menojen vähennyksenä.